

se *tmí*, *víc a víc hlaholí*). Důsledně zachování originální figury by v mém překladu vyznělo násilně.

V rýmových klauzulích pozorujeme tendenci ke střídání slov náležejících k různým slovním druhům, např. *závratí - zatratí*, *dal - žal*, *do světa - (bud') prokleta, jediná - cizina*, *stál - dál*, *zatiná - lavina*, *přetéká - člověka*, *klid - mstít*, i když, a to zvláště v sudých, mužských verších s klesavou intonací, si charakter těchto veršů vynutil užití slov stejného slovního druhu, většinou substantiv: *krev - zpěv*, *blín - syn*, *seč - meč*. Tento jev - střídání různých slovních druhů ve veršových klauzulích, neboli záměrné obcházení gramatického rýmu - přispívá rovněž k dynamice překladového textu.

Mimochodem, Javorov byl znám a ceněn také jako mistr plného, zvukného rýmu. Původní text básně Arméni je podle českých představ o versologii založen na rýmu postačujícím, dále se v něm na několika místech vyskytují rýmy gramatické (ani ne tak touto básní, jako např. básní Nirvána Javorov formálně připomíná Brezinu), na dvou místech rým štěpný. Rýmový obraz překladu je méně pestrý: překlad je v podstatě založen na rýmu postačujícím; pouze na jednom místě nacházíme rým bohatý (*závratí - zatratí*) a na jednom místě rým gramatický (*zápolí - hlaholí*). V rozporu s Javorovovým územ je v první a poslední strofě užito rýmu useknutého (*synové - okovech*, v předposlední strofě asonance (*tmách - strach*, *tmí - s ní*). Oba jevy jsou patrně podmíněny vývojem poetiky za posledních sto let.

A nakonec ještě několik slov o eufonické stránce překladu. Ponechávám stranou jednotlivá eufonicky nasycená místa původního i překladového textu (např. druhý verš čtvrté strofy: *пани пазяждат панени сърца - ze starých ran jim zas vytryskla krev*), chtěla bych se zastavit u jiného jevu.

Z originální básně se vyděluje několik lexikálně-sémantických dominant, v nichž se vyskytují konsonanty, které výrazně charakterizují celý původní text. V první řadě si musíme všimnout verbálního leitmotivu *пият - неят*, v němž se opakovaně vyskytuje ražená souhláska - okluzíva *p*. Další lexikálně-sémantickou dominantu tvoří lexémy *арменци-кръв/кърви-рани, сърца*; tuto skupinu charakterizuje vibranta *r*. Dále v textu nacházíme lexikálně-sémantickou dominantu *вино-неволи-забравя*, kde se opakovaně setkáváme s konstriktivou *v*. A nakonec tu máme dominantu *сълзи-събрани-мъст-свят*, charakterizovanou sibilantou *s*; kromě toho se v předposlední a poslední dominantě vyskytuje sibilanta *z* (*забравя-сълзи*).

Pokusila jsem se spočítat frekvenci těchto konsonant jak v původním, Javorovově textu, tak v textu překladovém. Pokud jsem